

<http://revped.ise.ro>

Print ISSN 0034-8678; Online ISSN: 2559 - 639X

**OLIMPIUS ISTRATE, SIMONA VELEA, CIPRIAN
CEOBANU. DIGITAL PEDAGOGY. Iași, Polirom Publishing
House, 2025, 312 pages, ISBN 978-630-344-115-3**

OLIMPIUS ISTRATE, SIMONA VELEA, CIPRIAN CEOBANU.
PEDAGOGIE DIGITALĂ. Iași, Editura Polirom, 2025, 312 pagini,
ISBN 978-630-344-115-3

Cristina VOICU

Journal of Pedagogy, 2025 (2), 255 - 261

<https://doi.org/10.26755/RevPed/2025.2/255>

The online version of this article can be found at: <https://revped.ise.ro/category/2025/>

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International License.
To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA
94042, USA.

Published by:

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

<http://www.ise.ro/>

Further information about *Revista de Pedagogie* – *Journal of Pedagogy* can be found at:

Editorial Policy: <http://revped.ise.ro/editorial-policy/>

Author Guidelines: <http://revped.ise.ro/en/author-guidelines/>

OLIMPIUS ISTRATE, SIMONA VELEA, CIPRIAN CEOBANU. *PEDAGOGIE DIGITALĂ*. Iași, Editura Polirom, 2025, 312 pagini, ISBN 978-630-344-115-3

Cristina-Georgiana Voicu*

Școala Gimnazială „Titu Maiorescu”

Iași, România

voicucristina2004@yahoo.fr

Volumul *Pedagogie digitală*, coordonat de Olimpius Istrate, Simona Velea și Ciprian Ceobanu, reprezintă o contribuție esențială în domeniul științelor educației, adresându-se tuturor actorilor implicați în procesul de transformare digitală a educației printr-o abordare complexă, interdisciplinară și critică asupra transformărilor educației în era digitală. Publicată în 2025 la Editura Polirom, lucrarea își propune să ofere o viziune coerentă, critică și aplicativă asupra multiplelor fațete ale pedagogiei digitale, de la fundamentarea teoretică și instituțională, până la aplicabilitatea în practica școlară cotidiană. Situată la intersecția dintre științele educației, teoria comunicării și politicile educaționale, evidențiind atât avantajele, cât și riscurile pe care digitalizarea le presupune în actul educațional, aceasta răspunde unei nevoi stringente de orientare teoretică și practică într-un context educațional în continuă reconfigurare, cu provocări specifice nativilor digitali, cadrelor didactice și factorilor de decizie.

Informații despre autori

Olimpius Istrate este conferențiar universitar și cercetător în formarea cadrelor didactice la Universitatea din București, cu o experiență notabilă în proiecte europene de digitalizare a educației. **Simona Velea** este cercetător la SNSPA, cu expertiză în politici educaționale și inovație pedagogică.

* Profesor dr. grad didactic I, Limba engleză, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu”, Iași, România.

Ciprian Ceobanu, profesor la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, coordonează cercetări privind integrarea tehnologiilor în învățământ și educația asistată digital. Colaborarea celor trei autori conferă volumului o perspectivă interdisciplinară și o fundamentare științifică solidă.

Analiza conținutului

Printr-o abordare inedită a pedagogiei digitale, volumul se constituie într-o contribuție de referință la actualizarea paradigmelor pedagogice prin prisma transformărilor induse de digitalizare, oferind o sinteză riguroasă a teoriilor emergente și a cadrului metodologic aferente educației digitale. Din punct de vedere conceptual, volumul investighează dimensiuni esențiale ale alfabetizării digitale, atât în ceea ce privește formarea competențelor necesare elevilor și cadrelor didactice, cât și conturarea profilului ideal al cetățeanului digital în societatea cunoașterii. Sunt examinate și fundamentele epistemologice ale învățării mediate digital, alături de rolul infrastructurii tehnologice în consolidarea capacității instituționale și în promovarea colaborării inter-profesionale. În plan operațional, autorii promovează o abordare aplicativă, orientată spre folosirea resurselor educaționale deschise și a bibliotecilor digitale, dar și spre valorificarea potențialului oferit de inteligența artificială generativă, printr-o analiză funcțională și contextualizată a unor instrumente precum ChatGPT, Copilot, Gemini sau Claude, însoțită de recomandări concrete privind integrarea acestora în practici educaționale inovatoare.

Structurat riguros în **șase capitole**, volumul se remarcă prin claritate conceptuală abordând concepte-cheie precum *alfabetizare digitală*, *competențe digitale*, *învățare asistată de tehnologie*, *gamificare educațională*, *inteligență artificială în educație* și *incluziune digitală*. Lucrarea este dedicată atât cadrului teoretic și conceptual al pedagogiei digitale prin abordarea unor noțiuni fundamentale precum alfabetizarea digitală, competențele **DigCompEdu**, digital learning și transformarea curriculară, cât și dimensiunii aplicative, cuprinzând analize de practici, scenarii didactice, resurse educaționale deschise și modele de intervenție. Această organizare permite o lectură progresivă și coerentă, de la fundamente la practici validate. Fiecare capitol se constituie ca o entitate tematică bine delimitată, dar care contribuie organic la construcția unei perspective unitare asupra educației în

era digitală. Adoptând o perspectivă critică, autorii articulează o viziune echilibrată, evitând atât entuziasmul necritic față de noile tehnologii digitale, cât și rezistența conservatoare față de schimbare și subliniind că tehnologia nu înseamnă automat inovație, ci trebuie mediată printr-un design pedagogic coerent. Metodologic, aceștia utilizează o combinație de analiză conceptuală, trecere în revistă a literaturii de specialitate, studii de caz, investigații empirice și reflecție critică.

Problematizând tensiunea între tradiție și inovație și pledând pentru o *pedagogie digitală reflexivă, incluzivă și sustenabilă*, cartea debutează cu o analiză critică a contextului educațional actual, evidențiind transformările accelerate generate de digitalizare și provocările asociate acestora. Sunt descrise procesele de reconfigurare a cadrului curricular, a strategiilor de predare și a modalităților de evaluare, cu accent pe rolul central al profesorului în gestionarea acestui proces. Se atrage atenția asupra riscurilor utilizării mecanice sau necontextualizate a tehnologiei și se insistă pe necesitatea unei gândiri pedagogice reflexive.

Primul capitol oferă o incursiune conceptuală în terminologia fundamentală, delimitând noțiunile de *alfabetizare digitală, pedagogie digitală și competență digitală*, într-un registru clar și susținut de referințe solide. Autorii evidențiază faptul că utilizarea tehnologiei digitale în educație nu echivalează automat cu inovare pedagogică, ci presupune o regândire profundă a raportului dintre profesor, elev, conținut și mediu de învățare. În acest sens, tehnologia devine un catalizator al schimbării doar dacă este integrată într-un cadru pedagogic coerent și reflexiv.

Un **punct forte** îl constituie modul în care autorii articulează **dimensiunea formativă a rolului „profesorului digital”** – din simplu furnizor de conținut în facilitator al învățării active, personalizate și colaborative. Capitolul dedicat profilului cadrelor didactice în context digital evidențiază nu doar carențele actuale în formarea inițială și continuă, ci și potențialul de transformare profesională printr-un design instrucțional adaptat, prin utilizarea platformelor interactive și prin dezvoltarea gândirii pedagogice critice. Autorii propun o reconceptualizare a formării cadrelor didactice, pornind de la premisa că digitalizarea nu presupune doar achiziția de instrumente, ci și o schimbare de mentalitate pedagogică. Se analizează barierele în calea integrării tehnologiei

digitale – de la infrastructura precară la lipsa de sprijin instituțional – și se propune o matrice a competențelor esențiale pentru profesorul secolului XXI. Dimensiunile abordate includ designul de lecții interactive, evaluarea asistată de tehnologie, facilitarea colaborării online și managementul clasei digitale.

În ceea ce privește raportul dintre educația digitală și incluziune, **capitolul dedicat educației incluzive** este un **alt punct forte**, deosebit de relevante fiind secțiunile dedicate **incluziunii digitale**, volumul oferind o analiză consistentă a provocărilor privind echitatea accesului și participarea activă a tuturor categoriilor de elevi. În acest sens, autorii propun o pedagogie digitală orientată spre echitate, care să țină cont de barierele socio-economice, diferențele de alfabetizare digitală și de nevoile specifice ale elevilor vulnerabili (CES).

Autorii pornesc de la premisa că accesul la educația digitală nu este uniform și că există riscul adâncirii disparităților educaționale. Sunt analizate astfel efectele excluziunii digitale asupra elevilor din medii defavorizate, a celor cu dizabilități sau a celor cu niveluri diferite de alfabetizare digitală. În acest context, **pedagogia digitală** este propusă ca vector de echitate, cu condiția proiectării unor intervenții diferențiate, adaptate nevoilor și posibilităților concrete ale beneficiarilor. Soluțiile avansate ca exemple de bune practici – de la utilizarea **resurselor educaționale deschise** (RED) la construirea unor scenarii de învățare adaptate prin platforme accesibile, aplicarea metodelor de diferențiere didactică bazate pe principiile designului universal pentru învățare (UDL) și până la crearea unor comunități de învățare incluzive – sunt însoțite de exemple concrete, extrase din proiecte și practici internaționale.

Unul dintre meritele principale ale cărții este echilibrul între analiza critică și propunerea de soluții. **Capitolul privind învățarea cu tehnologii digitale** se distinge printr-o abordare riguroasă și echilibrată în care autorii delimitează clar între formele superficiale – utilizarea excesivă a recompenselor, a elementelor ludice – și cele autentice prin integrarea acestora într-un design pedagogic în care mecanismele de joc sunt integrate cu *intenționalitate pedagogică*. Exemple de practici autentice includ: scenarii de tip „misiune” sau „quest” în care elevii parcurg etape succesive de învățare și primesc feedback contextualizat; utilizarea platformelor educaționale care transformă progresul în hărți interactive ale cunoașterii; integrarea competițiilor

colaborative, unde grupurile de elevi rezolvă probleme reale sau proiecte interdisciplinare; sau simulări digitale în care regulile jocului reproduc procese științifice ori situații de viață. În aceste contexte, elementele ludice nu sunt doar distractive, ci sprijină dezvoltarea competențelor-cheie, motivația intrinsecă și capacitatea de autoreglare a învățării. Se atrage atenția asupra riscului de a transforma jocul într-un simplu mecanism de recompensare extrinsecă și se oferă criterii pentru o gamificare eficientă și etică. Sunt prezentate studii de caz care demonstrează modul în care gamificarea poate sprijini motivația intrinsecă, autoreglarea și învățarea colaborativă, dar și posibilele efecte negative, precum dependența de validare externă și dificultatea de tranziție către realizarea autonomă de sarcini.

În ceea ce privește **inteligența artificială în educație**, lucrarea propune o abordare prudentă, dar inovatoare. Se discută despre potențialul inteligenței artificiale generative de a personaliza învățarea, de a sprijini evaluarea formativă și de a eficientiza activitatea didactică. În același timp, se atrage atenția asupra problemelor etice, a riscurilor de supraveghere algoritmică și a nevoii de reglementare responsabilă.

Lucrarea abordează și **problematica curriculumului în era digitală**. Se constată un decalaj între competențele necesare în societatea cunoașterii și conținuturile efectiv predate în școli. În acest sens, autorii propun o restructurare a curriculumului care să includă, transversal, competențele digitale, informaționale și media. Este susținută ideea *formării gândirii critice*, a *eticii digitale* și a *abilităților de autoînvățare*, ca fundamente ale învățării pe tot parcursul vieții.

Volumul se remarcă și prin coerența internă a discursului științific. Fiecare capitol este articulat în jurul unei probleme-cheie, dezvoltate argumentativ prin studii de caz, exemple și referințe actuale din literatura de specialitate. Limbajul este academic, dar accesibil, iar organizarea tematică facilitează înțelegerea progresivă a conținutului. Bibliografia este impresionantă prin diversitate și actualitate. Se regăsesc numeroase referințe la rapoarte europene (inclusiv DigCompEdu, ET 2020 și ET 2030), la studii de specialitate din literatura internațională (UNESCO, OECD, JRC), precum și la lucrări ale autorilor români implicați în cercetare pedagogică. Această ancorare solidă conferă volumului legitimitate științifică și conectare la dezbaterile

globale privind educația digitală. Deși adresat unui public academic, volumul evită jargonul excesiv și menține un ton reflexiv, apropiat de experiențele cotidiene ale profesorilor. Această calitate face ca lucrarea să fie nu doar un instrument teoretic valoros, ci și un ghid practic util pentru formatori, manageri școlari, decidenți și cadre didactice aflate în proces de (auto)formare profesională.

Un alt element de valoare este analiza critică a **politicilor educaționale naționale privind digitalizarea școlii**. Autorii arată că, în absența unei viziuni coerente și a unei infrastructuri funcționale, inițiativele digitale riscă să fie ineficiente sau chiar contra-productive. Se propune o paradigmă integrată de dezvoltare digitală a școlii, în care formarea profesorilor, dotarea tehnologică și suportul pedagogic sunt elemente complementare, nu independente.

Volumul include și propuneri concrete de reformă instituțională: dezvoltarea leadershipului digital în școli, crearea unor echipe de inovație pedagogică, parteneriate școală-comunitate și încurajarea cercetării-acțiune ca metodă de pilotare a transformării. Toate aceste direcții sunt argumentate cu exemple și recomandări practice, rezultând într-un cadru strategic coerent și adaptabil.

Cartea nu ocolește nici întrebările esențiale privind sensul și scopul digitalizării: *Cum evităm transformarea educației într-un simplu transfer de conținut digitalizat?*

Ce înseamnă inovație reală într-un context cu infrastructură limitată? Cum păstrăm dimensiunea umană într-o educație din ce în ce mai algoritmică?

Autorii nu oferă răspunsuri definitive, ci propun un cadru deschis de reflecție, încurajând cercetarea continuă, dialogul și adaptarea contextualizată.

Concluzii

În concluzie, *Pedagogie digitală* este o lucrare de referință, care reușește să articuleze un discurs coerent între teorie, cercetare și practică. Prin densitate conceptuală, orientare aplicativă și deschidere critică, volumul oferă un cadru de reflecție și acțiune pentru toți actorii educaționali care doresc să

înțeală complexitatea digitalizării în educație. Este o lectură esențială într-un moment de tranziție majoră în politicile și practicile educaționale, marcând un pas important spre o pedagogie digitală echitabilă, adaptivă și sustenabilă. În contextul tranziției către o educație post-digitală, volumul propune nu doar adaptarea la tehnologie digitală, ci și regândirea sensului educației, a relației pedagogice și a rolului școlii în societate.

Pentru cercetătorii din domeniul științelor educației, volumul oferă o sinteză actualizată a literaturii de specialitate, o sistematizare a conceptelor și o serie de propuneri teoretico-metodologice valoroase. Pentru cadre didactice și formatori, lucrarea funcționează ca un ghid practic de integrare a resurselor și a instrumentelor digitale în activitatea didactică. Pentru decidenți și autori de politici publice, volumul propune un model de dezvoltare instituțională sustenabilă, bazat pe echitate, inovație și formare continuă.

The online version of this article can be found at:
<https://revped.ise.ro/en/category/2025/>

*This work is licensed under the Creative Commons
 Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
 International License.*

*To view a copy of this license, visit
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 or send a letter to Creative Commons.
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.*

Versiunea online a acestui articol poate fi găsită la:
<https://revped.ise.ro/category/2025/>

*Această lucrare este licențiată sub Creative Commons
 Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0
 International License.*

*Pentru a vedea o copie a acestei licențe, vizitați
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>
 sau trimiteți o scrisoare către Creative Commons.
 PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, SUA.*